

Aanbod en contracten in de kinderopvang

Eindrapport

Den Haag, 10 juni 2014

Colofon

Projectnummer: 35647

Auteurs: Yermo Wever
Peter van Zijl (Pelosa BV)

B&A B.V.
Prinses Margrietplantsoen 87
Postbus 829
2501 CV Den Haag

t 070 - 3029500
f 070 - 3029501

e-mail: info@bagroep.nl
http: www.bagroep.nl

© Copyright B&A B.V. 2014.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

B&A is gevestigd in Den Haag, Amsterdam, Arnhem, Eindhoven, Rotterdam en Utrecht.

6-8-2014 14:22:00

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Het aanbod	5
2.1 Inleiding	5
2.2 Kinderdagopvang	5
2.2.1 Inleiding	5
2.2.2 Openingsstijden	6
2.2.3 Prijzen	6
2.2.4 Flexibel aanbod	7
2.3 Buitenschoolse opvang	8
2.3.1 Openingsstijden	8
2.3.2 Opvang tijdens de schoolvakanties	9
2.3.3 Prijzen	9
2.3.4 Flexibel aanbod	10
3. Contracten	12
3.1 Inleiding	12
3.2 Kinderdagopvang	13
3.3 Flexibele contracten	14
3.4 Buitenschoolse opvang	15
3.5 Flexibele contracten	16

1. Inleiding

In 2012 hebben B&A/Pelosa in opdracht van het Ministerie van SZW onderzoek gedaan naar 'Opbouw van de kostprijs en de effecten vergroten vrijheid voor ouders' in de kinderopvang. Begin mei 2014 heeft het ministerie B&A/Pelosa opdracht gegeven twee onderdelen van dit onderzoek te actualiseren. Het gaat om het aanbod dat kinderopvangorganisaties ouders aanbieden en de contracten die ouders afnemen. Het onderhavige onderzoek is op een aantal punten beperkter dan de meting uit 2012. Zo is bijvoorbeeld de voorschoolse opvang niet onderzocht. In dit onderzoek is echter wel uitgebreid onderzoek gedaan naar de flexibilisering van het aanbod, in de zin dat contracten worden aangeboden anders dan de vast dagen per week en de 52 weken per jaar. Het gaat dan met name de mogelijkheid halve dagen af te nemen en jaarcontracten zonder vakantieweken.

In hoofdstuk 2 geven we inzicht in de prijzen en flexibele mogelijkheden die ouders wordt aangeboden door opvangorganisatie door een analyse van websites van locaties. In hoofdstuk 3 geven we de analyse van de contracten van ouders aan de hand van administraties van 13 kinderopvangorganisaties.

2. Het aanbod

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk beschouwen we het aanbod dat ouders wordt aangeboden. Het aanbod is in kaart gebracht door de prijzen en openingstijden van circa 350 locaties voor kinderopvang en 350 locaties voor bso te inventariseren via hun websites (per tabel wordt de omvang van de steekproef n gegeven¹). De 700 locaties zijn geselecteerd door middel van een gestratificeerde steekproef waarin rekening is gehouden met de verschillende subpopulaties (Grote, middelgrote en kleine ondernemingen, rechtsvormen (stichting, bv, eenmanszaak, vof/cv), gebiedsdelen (binnenstad, Vinex, platteland), gebieden met wachtlijsten).

Steekproef en betrouwbaarheid

De betrouwbaarheid van gebruikte gegevens en de gevonden resultaten is afhankelijk van de steekproefomvang. Bij een kleine steekproef is de betrouwbaarheid minder dan bij een grote steekproef. Belangrijk daarbij is dat het niet gaat om de steekproef als percentage van de populatie maar de steekproef als absoluut getal. Daarbij gelden de volgende onbetrouwbaarheidsmarges:

n=50: de onbetrouwbaarheid is maximaal 10 procent, dat wil zeggen de werkelijke waarde is maximaal 10% hoger of lager dan de waarde die volgt uit de steekproef.

n=350: de onbetrouwbaarheid is maximaal 6%

n=1.000: de onbetrouwbaarheid is maximaal 3%

In de komende paragrafen komen achtereenvolgens aan de orde:

- De openingstijden
- De prijs
- Flexibele mogelijkheden

We beginnen met kinderdagopvang en eindigen met buitenschoolse opvang. In de tabellen wordt in de eerste kolom het resultaat van dit onderzoek uit 2014 gegeven en in de tweede het resultaat van het onderzoek uit 2012.

2.2 Kinderdagopvang

2.2.1 Inleiding

De volgende gegevens zijn per locatie opgetekend:

1. **Id Landelijk register:** het identificatienummer volgens het Landelijk Register Kinderopvang
2. **Adresgegevens:** n.a.w. gegevens van de locatie
3. **Houdernaam:** naam van de houder
4. **KvK nummer:** KvK-nummer van de houder
5. **Openingstijd per dag:** de reguliere openingstijd in de ochtend (niet verlengde openingstijden)

¹ De n is niet overal hetzelfde omdat niet alle opvangondernemingen alle gegevens op hun website zetten en navraag in een aantal gevallen niet mogelijk was.

6. Sluitingstijd per dag: de reguliere sluitingstijd in de middag (niet verlengde openingstijden)
7. Totaal aantal openingsuren per dag: dit is een berekend veld op basis van de openingstijd en sluitingstijd per dag.
8. Totaal aantal openingsdagen per week: volgens opgave houder, meestal 5 dagen per week
9. Totaal aantal openingsuren per jaar: dit is een berekend veld gebaseerd op het aantal openingsuren per week vermenigvuldigd met 52, dus zonder aftrek van nationale feestdagen).
10. Het Regulier uurtarief: volgens opgave houder voor 52 weken opvang
11. Idem voor halve dagen, indien aangeboden
12. Idem 40 weken opvang, indien aangeboden
13. Idem 44 weken opvang, indien aangeboden
14. Idem 48 weken opvang, indien aangeboden
15. Incidenteel uurtarief: indien mogelijk, volgens opgave houder
16. Vakantietarief: het uurtarief in vakanties in het geval dat vakantieweken apart kunnen worden ingekocht
17. Flexibele opvang: opvang buiten vaste contract dagdelen, indien aangeboden

2.2.2 Openingstijden

In de volgende tabel zijn de begintijden in de dagopvang weergegeven. Het gaat om de reguliere tijden.

Tabel 2.1: Begintijden kdv (n=352)

Tijd	Percentage 2014	Percentage 2012
6:30 uur	1,5 %	1,7 %
7:00 uur	18,9 %	17,6%
7:15 uur	2,0 %	2,6 %
7:30 uur	66,9 %	67,0 %
7:45 uur	4,6 %	6,0 %
8:00 uur	3,2 %	5,1 %

De meeste verblijven openen om 7:30 uur. Er is bijna geen verschil tussen 2014 en 2012.

In de volgende tabel zijn de sluitingstijden weergegeven.

Tabel 2.2: Sluitingstijden kdv (n=353)

Tijd	Percentage 2014	Percentage 2012
17:45 uur	3,8 %	1,4 %
18:00 uur	46,3 %	47,3 %
18:15 uur	4,3 %	8,2 %
18:30 uur	42,6 %	40,8 %
19:00 uur	3,1 %	2,3 %

De meest voorkomende sluitingstijd is 18:00 uur. Er is bijna geen verschil tussen 2014 en 2012.

2.2.3 Prijzen

In de onderstaande tabel worden de uurprijzen getoond zoals die op de websites van locaties voor dagopvang vermeld staan. Het gaat om de reguliere prijs voor 52/51 weken opvang per jaar.

Tabel 2.3: uurprijzen volgens houder n=350

Soort prijs	Uurprijs 2014	Uurprijs 2012
Laagste	€ 5,20	€ 5,05
Gemiddelde	€ 6,58	€ 6,54
Meest voorkomende	€ 6,70	€ 6,36
Hoogste	€ 7,20	€ 7,05

In vergelijking met 2012 is de uurprijs voor reguliere opvang in 2014 slechts marginaal gestegen.

2.2.4 Flexibel aanbod

In de meting 2014 is expliciet aandacht besteed aan flexibilisering van het aanbod. Daarbij is gekeken naar de volgende mogelijkheden.

- 40 wekencontract
- 44 wekencontract
- 46 wekencontract
- 48 wekencontract
- Vakantiedagen met contract korter dan 52 weken
- Contracten voor halve dagen
- Contracten met minder uren dan de openingstijden op een dag
- Contracten met een progressief tarief (lagere uurprijs bij meer dagen afname)

Van alle mogelijkheden is het uurtarief geanalyseerd (gemiddeld, hoogste tarief en laagste tarief).

In de kinderdagopvang biedt 23% van de opvangorganisaties de mogelijkheid aan om een contract af te nemen zonder één of meer vakantieweken. In 2012 bleek uit het onderzoek dat geen enkele organisatie dit aanbod kende.

Tabel 2.4: Prijzen voor flexibele opvangcontracten

Soort contract	Percentage organisatie dat mogelijkheid aanbiedt	Uurtarief aanbod
52 weken (standaard)		Gemiddeld € 6,77
48 weken	17 %	Gemiddeld € 7,01 Hoogst € 7,36 Laagst € 6,00
46 weken	14%	Gemiddeld € 6,94 Hoogst € 7,38 Laagst € 6,26
44 weken	9 %	Gemiddeld € 7,40 Hoogst € 7,65 Laagst € 6,80
40 weken	1 aanbieder	€ 7,00
Vakantiedagen met contract korter dan 52 weken (indien een ouders een contract	Komt niet voor	Gemiddeld Hoogst Laagst

Soort contract	Percentage organisatie dat mogelijkheid aanbiedt	Uurtarief aanbod
hebben korter dan 52/51 weken)		Mediaan
Halve dagen	66%	Gemiddeld € 7,09 Hoogst € 8,15 Laagst € 5,25
Minder uren dan openingsuren	1,8% (variërend van minimaal 5 tot 10 uur per dag)	Gemiddeld € 6,65 Hoogst € 7,00 Laagst € 6,56
Flexibel contract (altijd minimaal aantal uren per dag en maand)	6%	Gemiddeld € 7,09 Hoogst € 8,75 Laagst € 6,78

Het ministerie van SZW heeft expliciet gevraagd onderzoek te besteden aan de vraag welk prijs gehanteerd wordt in de vakantieweken indien ouders kiezen voor een jaarcontract met minder dan 51/52 weken. Dit aanbod wordt echter niet getoond op de websites van de onderzochte locaties. Blijkbaar gaan kinderopvangorganisaties die de mogelijkheid bieden om een contract aan te gaan van minder dan 52/51 weken (23% van het totaal) er van uit dat ouders die deze keuze maken, dit bewust doen en derhalve geen uren zullen opnemen in de vakantieweken die niet binnen het contract vallen. In de meeste gevallen wordt ouders specifieke weken geboden om geen opvang af te nemen. Het gaat dan bijvoorbeeld om de week tussen Kerst en Nieuwjaar en de weken van de bouwvak.

Het lijkt onlogisch dat de gemiddelde uurprijs voor 46-weeken contracten lager is dan die voor 48-weeken contracten. Dat komt omdat dit verschillende locaties zijn, met andere woorden locaties die de mogelijkheid geven een 48-weeken contract af te nemen bieden geen 46-weeken contracten. Bij locaties waar een 46-weeken contract wordt aangeboden ligt de gemiddelde uurprijs over de hele linie gemiddeld (voor alle soorten contract) lager dan bij locaties die een 48-weeken contract aanbieden.

Op de websites van locaties wordt niet altijd aangegeven uit hoeveel uren halve dagopvang bestaat. Uitgaande van de locaties die dit wel aangeven blijkt dat het aantal uren varieert tussen 4 en 7 uur. De modus (meest voorkomende) is 6 uur.

2.3 Buitenschoolse opvang

2.3.1 Openingstijden

Vervolgens is gekeken naar de openingstijden in een schoolweek, de naschoolse opvang.

Tabel 2.5: begintijd op maandag, dinsdag en donderdag (n=338 en n=362)

Tijd	Percentage 2014	Percentage 2012
14:00 uur	12,4 %	3 %
14:15 uur	0,3 %	0,3 %
14:30 uur	3,2 %	8,3 %
14:45 uur	1,8 %	6,8 %
15:00 uur	77,0 %	71,3 %
15:15 uur	4,7 %	6,1 %
15:30 uur	0,6 %	3,0 %

De meeste buitenschoolse opvang locaties openen om 15:00 uur. Ten opzichte van 2012 zijn er iets meer locaties die eerder beginnen dan, of om 14:00 uur. Het vermoeden is dat in 2014 in meer scholen met continuoosters wordt gewerkt.

Vervolgens is gekeken naar de sluitingstijden.

Tabel 2.6: Sluitingstijden naschoolse opvang (n=338 en n=362)

Tijd	Percentage 2014	Percentage 2012
18:00 uur	34,9	30,4 %
18:15 uur	5,6	6,6 %
18:30 uur	56,3	60,5 %
18:45 uur	0,6	0,3 %
19:00 uur	2,6	2,2%

De meeste locaties voor buitenschoolse opvang sluiten om 18:30 uur. In het algemeen sluiten locaties in 2014 iets eerder dan in 2012.

2.3.2 Opvang tijdens de schoolvakanties

In alle onderzochte locaties wordt buitenschoolse opvang aangeboden in schoolweken en vakantieweken.

De begin- en sluitingstijden in de schoolvakanties zijn als volgt.

Tabel 2.7: Begintijden vakantieopvang buitenschoolse opvang (n=351)

Tijd	Percentage 2014	Percentage 2012
7:00 uur	16,0 %	7,7 %
7:15 uur	1,7 %	1,4 %
7:30 uur	52,0 %	54,1 %
7:45 uur	5,7 %	6,6 %
8:00 uur	14,7 %	21,4 %
Tussen 8 en 12 uur	10,0 %	7,4 %
12 uur en later		1,4 %

De meeste BSO-locaties beginnen in de schoolvakanties om 7:30 uur.

2.3.3 Prijzen

Overeenkomstig het onderzoek in 2012 is eerst gekeken naar de uurprijs voor een volledig jaar contract, dat wil zeggen 52 weken, 40 schoolweken en 12 vakantieweken.

Tabel 2.8: uurprijzen volgens houder (n=350)

Soort prijs	Uurprijs 2014	Uurprijs 2012
Laagste	€ 5,65	€ 5,38
Gemiddelde	€ 6,58	€ 6,31
Meest voorkomende	€ 6,60	€ 6,30
Hoogste	€ 7,95	€ 7,43

In de buitenschoolse opvang is de gemiddelde uurprijs € 6,58. Deze uurprijs is hoger dan in 2012.

2.3.4 Flexibel aanbod

In de meting 2014 is expliciet aandacht besteed aan flexibilisering van het aanbod. Daarbij is gekeken naar de volgende mogelijkheden. In 2012 was het in 66% van de locaties mogelijk om een contract aan te gaan met alleen schoolweken. Dit percentage is in 2014 gegroeid tot 89%. Met andere woorden in 11% van de BSO-locaties is het enkel mogelijk een 52 weken contract af te nemen.

Verder is gekeken naar de volgende mogelijkheden

- 40 wekencontract
- 44 wekencontract
- 46 wekencontract
- 48 wekencontract
- Vakantiedagen met contract korter dan 52 weken
- Contracten voor halve dagen in de vakantieweken
- Contracten met minder uren dan de openingstijden op een dag
- Contracten met een progressief tarief (lagere uurprijs bij meer dagen afname)

Van alle mogelijkheden is het uurtarief geanalyseerd (gemiddeld, hoogste tarief, laagste tarief en mediaan).

Tabel 2.9: Prijzen voor flexibele opvangcontracten

Soort contract	Percentage organisatie dat mogelijkheid aanbiedt	Uurtarief aanbod
52 weken (standaard)	Allen	Gemiddeld € 6,58
48 weken	29%	Gemiddeld € 7,05 Hoogst € 8,47 Laagst € 6,23
46 weken	17%	Gemiddeld € 7,22 Hoogst € 8,75 Laagst € 6,23
44 weken	19%	Gemiddeld € 7,31 Hoogst € 8,75 Laagst € 6,23
40 weken	75%	Gemiddeld € 7,45 Hoogst € 8,47 Laagst € 6,23
Vakantiedagen met contract korter dan 52 weken	60%	Gemiddeld € 7,01 Hoogst € 8,49 Laagst € 6,23
Flexibel contract	11%	€ 7,47

Uit het overzicht blijkt dat veel verschillende soorten contracten worden aangeboden in de BSO. Naarmate de afname aan weken minder wordt stijgt de uurprijs. Er is een locatie die voor alle soort contracten dezelfde uurprijs hanteert (€ 6,23).

3. Contracten

3.1 Inleiding

Voor dit onderzoek hebben 13 kinderopvangorganisaties hun administratiegegevens beschikbaar gesteld. Dit zijn drie organisaties minder dan in 2012. In totaal hebben wij de beschikking gekregen over 3.839 contracten in de dagopvang en 7.124 in de buitenschoolse opvang² van kinderen in meer dan 400 verschillende locaties. Het aantal contracten is minder dan in het plan van aanpak genoemd maar ongeveer evenveel als het onderzoek in 2012.

De reden voor de verminderingen van het aantal deelnemende organisaties en lage aantal contracten is drieërlei:

- Minder kinderopvangorganisaties dan verwacht hebben toestemming gegeven om de contractgegevens te analyseren
- Sommige kinderopvangorganisaties gebruiken de urenregistratie om bijkomende kosten te kunnen registreren, een taxirit wordt dan bijvoorbeeld omgeslagen in extra uren per dag, in de facturering wordt het onderscheid uren en extra voorzieningen uiteraard wel gemaakt. Gegevens van deze organisaties kunnen niet worden gebruikt voor de analyse
- Sommige kinderopvangorganisaties smeren uren in de schoolvakantie uit over het hele jaar zodat het maandtarief voor elke maand gelijk is. Gegevens van deze organisaties kunnen niet worden gebruikt voor de analyse
- Soms geven de analyses onlogische uitkomsten, zoals een totaal aantal uren per jaar dat hoger is dan 52 maal het aantal uren per dag. Ook deze gegevens zijn niet voor de analyse gebruikt.

Bovenstaande is ook de oorzaak van de verschillen in de steekproefgrootte (n) per analyse.

Hoewel het aantal contracten ruimschoots voldoende is om betrouwbare uitspraken te doen maken we hier toch een kanttekening. De 13 kinderopvangorganisaties die gegevens hebben aangeleverd zijn niet aselekt getrokken. Het zijn organisaties die uitdrukkelijk toestemming hebben gegeven van de gegevens gebruik te maken. Bepaalde landsdelen, zoals de noordelijke provincies ontbreken geheel in de steekproef. Sommige provincies als Zuid-Holland en Zeeland zijn oververtegenwoordigd. Het ligt voor de hand dat studies gebaseerd op een grotere en meer aselekt getrokken steekproef (zoals de CBS onderzoeken gebaseerd op de gegevens van de Belastingdienst) een ander en meer valide resultaat zullen geven.

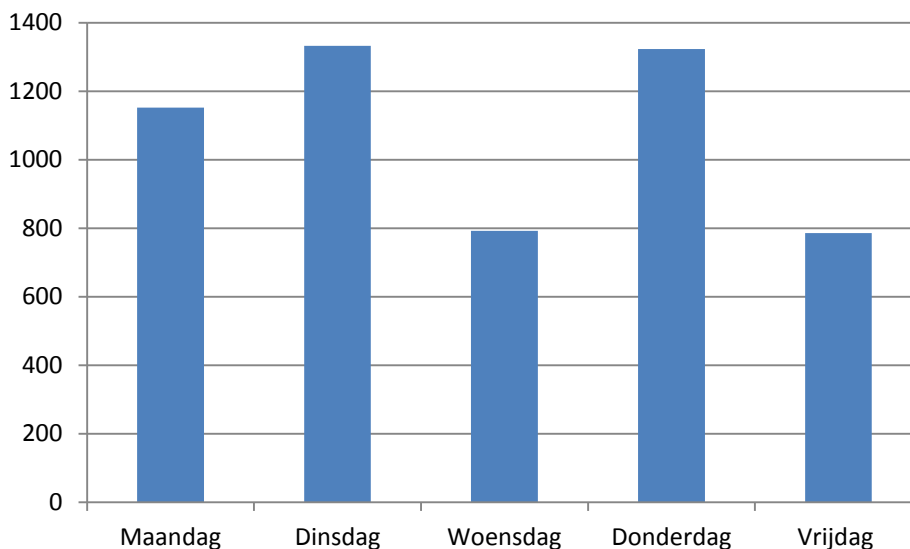
Zoals gebruikelijk beschouwen we eerst de kinderdagopvang en daarna de buitenschoolse opvang. Het gaat om contracten die zijn ingegaan in 2013 en doorlopen in 2014.

² Hoewel het aantal contracten ruimschoots voldoende is om betrouwbare uitspraken te doen maken we hier toch een kanttekening. De 13 kinderopvangorganisaties die gegevens hebben aangeleverd zijn niet aselekt getrokken.

3.2 Kinderdagopvang

In de volgende tabel geven we het gebruik in de kinderopvang over de verschillende dagen in de week.

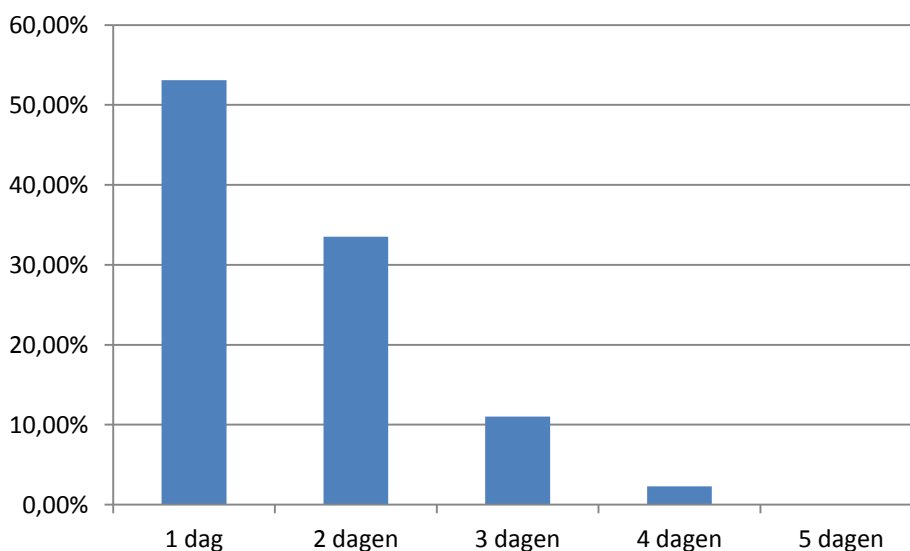
Figuur 3.1: Dagen per week in opvang volgens de contracten(n=3.839)

Er is ook gekeken naar het aantal dagen dat een kind gemiddeld wordt geplaatst in de dagopvang.

Figuur 3.2: Aantal dagen per week volgens de contracten (n=3.438)

Het gemiddelde aantal dagen is in 2014 gedaald ten opzichte van 2012, van 2,43 dagen per week naar 1,62 dagen per week. Meer dan de helft van de ouders neemt slechts een dag opvang af per week volgens de gegevens van deze aselecte steekproef (zie 3.1).

Uit de gegevens kan niet worden achterhaald of ouders die een contract voor één dag afnemen nieuw in de opvang zijn toetreden of dat het om ouders gaat met een bestaand contract, die hun contract onlangs hebben aangepast. Ook aangeven dat het geen goed beeld van de landelijke situatie geeft.

3.3 Flexibele contracten

In dit onderzoek is specifiek gekeken naar het gebruik van opvang volgens de contracten van ouders. Daartoe zijn 3.839 kindcontracten van 152 locaties en 12 kinderopvangorganisaties geanalyseerd.

De contracten zijn als volgt geanalyseerd:

- Van elk kind is bekend wat de openingsuren van de betreffende opvanglocatie zijn;
- Van elk kind is bekend hoeveel uur opvang hij/zij per jaar op een bepaalde dag heeft, dit betekent dat alleen is gekeken naar kinderen die op de peildatum een contract hadden van 52 weken of langer. Dat wil zeggen: de startdatum lag voor 01-01-2014 en de einddatum ligt na 01-01-2015 of is onbekend;
- Door het totaal aantal uren per jaar te delen door het aantal openingsuren op een dag is berekend hoeveel weken opvang het kind op die dag heeft afgenomen;
- Probleem met deze methode is dat we geen onderscheid kunnen maken tussen kinderen die minder uren per dag afnemen en kinderen die minder dagen/weken per jaar afnemen.
- We hebben daarom de volgende indeling toegepast:
 - Contracten met 20 tot 30 weken, we veronderstellen dat dit halve dag contracten zijn;
 - Contracten met 38-42 weken, we veronderstellen dat dit schoolweken contracten zijn;
 - Contracten met 42-49 weken, we veronderstellen dat dit contracten zijn met een vorm van flexibele vakantieopvang
 - Contracten met 50 weken of meer beschouwen we als standaard 52 weken contracten.

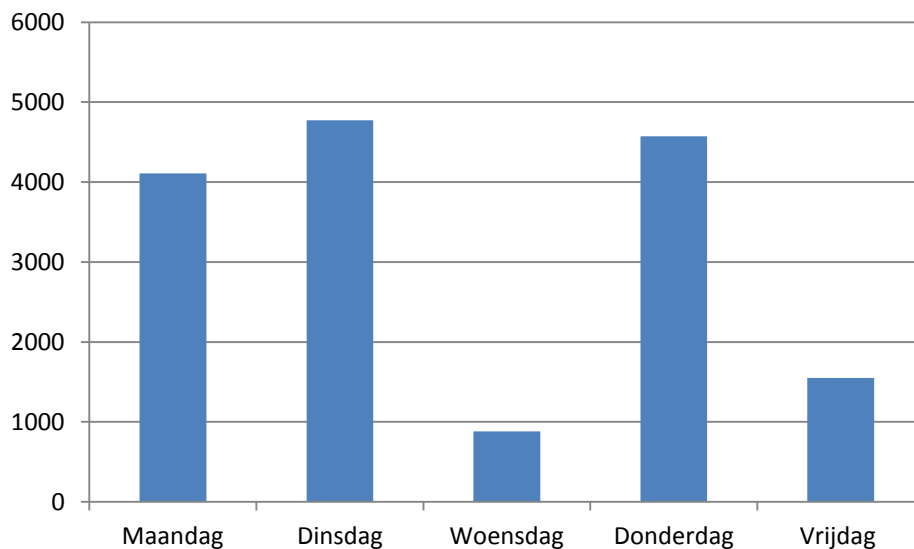
Tabel 3.3: Soort contracten volgens analyse 3.313 contracten

Soort contract	Percentage
Halve dag	13,7 %
Schoolweken	0,8 %
Flexibele vakantieweken	3,3 %
Standaard 52/51 weken	82,2

Volgens de onderzochte contracten maakt 82,2% van de ouders in de dagopvang gebruik van 52 weken contracten. In 2012 was dit percentage nog 100. De meeste gebruikte vorm van flexibel contract is die met halve dagen.

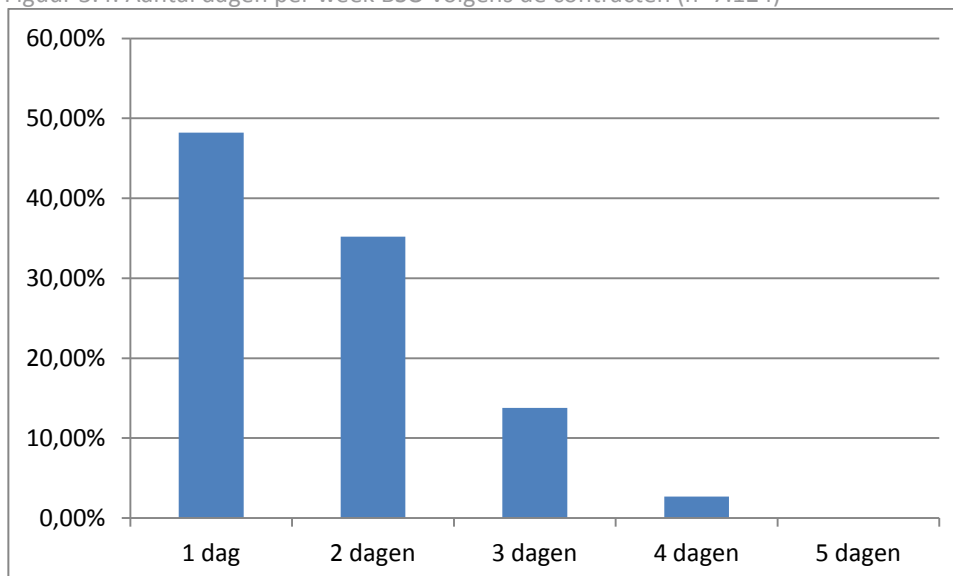
3.4 Buitenschoolse opvang

Figuur 3.3: Soort contracten volgens analyse (7.124 contracten)

In de BSO zien we een verdere daling van het aantal ouders dat gebruik maakt van opvang op woensdag en donderdag. Het gebruik op woensdag is slechts 1/5 van het gebruik op dinsdag.

Figuur 3.4: Aantal dagen per week BSO volgens de contracten (n=7.124)

In 2014 is het gemiddeld aantal dagen dat BSO wordt afgenomen gedaald van 2,11 dagen tot 1,64. De meeste ouders nemen 1 dag af. Wederom geven wij hier aan de dat de steekproef niet aselekt is getrokken en de werkelijkheid mogelijk anders is.

3.5 Flexibele contracten

In dit onderzoek is specifiek gekeken naar het gebruik van opvang volgens de contracten van ouders. Daartoe zijn 4.303 kindcontracten van 233 locaties en 12 kinderopvangorganisaties geanalyseerd.

De contracten zijn als volgt geanalyseerd:

- Van elk kind is bekend wat de openingsuren van de betreffende opvanglocatie zijn;
- Van elk kind is bekend hoeveel uur opvang hij/zij per jaar op een bepaalde dag heeft, dit betekent dat alleen is gekeken naar kinderen die op de peildatum een contract hadden van 52 weken of langer;
- Op het totaal aantal uren per jaar zijn de openingsuren in de schoolweken in mindering gebracht (=40 maal openingsuren tijdens schoolweken).
- Het resterende aantal uur is per definitie vakantieopvang
- Deze is standaard door 11 uur gedeeld en dat geeft het aantal vakantieweken

Tabel: Soort contracten volgens analyse 4.303 contracten

Soort contract	Percentage
40 weken	20,4 %
44 weken	64,9 %
46 weken	0,6 %
48 weken	0,4 %
52 weken	13,7 %

In de BSO zien we dat ouders gebruik hebben gemaakt van de flexibiliteit die hen is aangeboden. Slechts 13,7% neemt een contract af voor een heel jaar, inclusief vakantieweken.